

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vier Gront-Reghels der Christelijcke wijsheydt

Manni, Giovanni B.

Antwerpen, 1683

Eeuwicheyt Des Lichaems[.] Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdiderit animam suam propter me, inveniet eam. Die om syn lichaem te voldoen Godt derft vergrammen, salt ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50172)

EEUWICHEYT DES LICHAEMS

Qui voluerit animam suam salvam facere, perdet eam; qui autem perdidit animam suam propter me, inveniet eam.

Die om syn lichaem te voldoen Godt derft vergrammen, salt selve inder Eeuwicheyt verliesen: en die om de liefde des Heeren dat sal versterven, sal het voor Eeuwich salich maken. Matth. xvi.

D En tweeden gront-reghel, die uyt de aenmerckinge der *Eeuwicheyt* getrocken wort; is een sterck opset van het *Lichaem* qualyk te handelē, om 't selve deughe te doen; ende dat te doen lyden op dat het inder *Eeuwicheyt* niet en lyde. Dese Gront regel bestaet in twee deelen, welcke voor't eerste schynen vremde graetsels te syn: maer soo ghyse opweghen wilt inde schale des geloofs, ghy sult daer in bevinden twee onwederlegelycke waerheden, alderkrachtighst om u

B 2   dade.

dadelyck te bekeeren, *Lyden om niet te lyden, Qualyck handelen om deught te doen*, Want aenghesien wy door't gheloof verlekert zyn van de toekomende verrijfsemisse der *Lichaemen*: soo weten wy oock even sekerlyck, dat dese in dit leven sachtelijck gehandelt wordende met teghen Godt te sondighen, moeten inder *Eeuwicheyt* qualijck ghetraect worden: ende dat de *Lichaemen* uyt vrees van Godt te vertoornen nu verstorven wordende, sullen levendigh worden om te genieten in't ander leven een *Eeuwich* pleisr. Oversulx die zyn vleesch op desen teghenwoordigen tytrauw aentast, doet het deught voor de *Eeuwicheyt*: en het selve nu doende lyden, maect ghy dat het inder *Eeuwicheyt* niet te lyden en sal hebben. Als u dan het opschrift van desen Gront-reghel, *Eeuwicheyt des Lichaems*, wat vreemt voorvallen sal, als oft het een graetsel waer; verbetert uwe inbeeldinghe, ende aendenckt, dat alhoewel u *Lichaem* eens moet wesen het aes der wormen, en binnen vier daghen in asschen veranderen; het selve vleesch nochtans ende gheen ander, in den uystersten dagh des werels moet verrijfen, ende sich weder met de ziele vervoegen, sonder datse oyt meer sullen kunnen scheidend, oft oyt meer sterven. Dese waerheyt wel bevroet zynde, opent in't herte des rechtveerdi-

veerdighens een fonteyne van honingh, ende doet in dat vanden sondaer stroomen een beke van galle. Den rechtveerdigen verheught sich, als hy aenmerckt, dat aen zyn *Lichaem* voor een kort-passerende lyden den eeuwighen loon bereyrt ghemaectt wordt: maer den sondaer schroomt wanneer hy denckt, dat voor het *Lichaem*, welck hy nu soo streelt en bemint, de *Eeuwighe* straffen te verwachten staen om een rydelyck plesier.

Godt gave dat het gepeys der *Eeuwicheyt*, in het Christen volck eeuwelyck soodanige veranderinghen veroorsaecte, als gheschiet is aen eenen herseloosen jonghman, den welcken sich bouwende kasteelen inde locht en torens op't fant, gheleyt heeft het fondament van zyn *Eeuwighe* saligheyt.

Desen, ghelyck de ledighe pleghen, eens niet wetende alleen wat doen, ende springende ghelyckmen seyt met zyne ghepeysen van tuyn op staeck, verbeelde sich wonder dinghen en seyde:

O hoe gheluckich ben ick! wat heb ick goede dagen! Maer dat dit altyt duerde, sonder oyt te manckeren! kond ick myn gheluck maer eens eeuwich maken! My en gebreken gheen ryckdommen, ick heb menigh-te vrienden, ick houde banketten en worde wederom ghesesteert ghelyck de groote, ick
 B 3 gheef

gheef myn sinnen toe al watle wenschen. T'is waer dese loeticheyt is met veel bitterheyt vermengt : maer echter 't gheen my meest in dese ghenoechten mishaeght, is datse met de doot al eens moeten eyndighen. O doot ! kost ick u doen sterven. O ! dat het mogelyck waer altyt te leven, altyt vermaeck te nemen op dese werelt , altyt den drift der gheneghentheden te volghen !

Van hier wat voorder worpende zyn gedachten, seyde hy : Maer ofter eenseenen Enghel uyt den Hemel quam , die my van Godts wegghen den keus brocht op een wit papier met dese woorden. Ghy sult ses hondert jaeren leven in een van dese twee manieren ; oft vyf-en-twintich jaeren gevangen te sitten met dusent en dusent ellenden , midts datghe de rest van de volgende jaeren moeght leven in volle plesier en wellust : of wel ter contrarie vyf-en-twintigh wesen in allen overvloet, maer daer naer sitten onder eenen donckeren toren , etende u broot met benauwtheyt , en u water met tranen menghende. Wat raet soud ick hier schaffen ? Voorwaer ick soude uyt sinnich zyn indien ick het eerste niet en koos. Want wat zyn vyf en-twintigh jaeren vergheleken by seshondert ? met vyf-en-twintigh van verduldicheyt, soude ick vyf hondert en vyf-en-seventigh

t'seventigh van genoechte koopen : vyf-en-twintigh jaeren soude ick qualyck , maer vyf-hondert vyf-en-t'seventigh wel wesen.

Als hy nu soo verre ghekomen was, heeft hem den Heer ghetrefst , doorschietende zyn hert met eenen gulden pyl van foodanighe spraecke , die tot hem inwendichlyck seyde. O ellendich, o cattyvich mensch ! en sietghe niet hoe ghy tegen u selfs ghevonnist hebt ? Neemt datghe niet alleen vyf-en-twintigh maer hondert jaeren noch hebt te leven , en daerentusschen gheniet al watghe kont versinnen : maer volghens u gheloof hoe veel resterender dan noch? Niet ses hondert, niet ses hondert duysent, niet ses-hondert duysent millioenen; maer eene *Eeuwicheyt der Eeuwicheiden*, inde welcke gy sult al stervende leven, onder ontelbaere pynen ende oneyndelyck meerdere als al wat 't menschelyck verstant bevroeden kan. Dunckt u dat dit een wyse mangelingh is : en dat dese partyen ghelyck staen? Het overleggen van dese Goddelycke Zyfer-konst heeft hem de resolutie doë maken van met de werelt noyt meer te handelē.

Hoe soet sou het ghedacht der *Eeuwicheyt*, aen ons maken de verstervinge des vleeschs, indien dattet noyt uyt ons hert en gonck, oft immers dickwils daer verneestelde. Christen mensch, soo veel als ghy bemint, 'k en segh

niet uwe ziel, maer u *Lichaem*, overpeyst dickwils dese woorden: *Kort leven*, *eeuwich leven*; *kort lyden*, *eeuwigh verblyden*; *kort verblyden*, *eeuwich lyden*. Indien het *Lichaem* sich beklaeght van't vasten, ghy sult het verstercken met te dencken op die *Eeuwige* banketten: kreunt het onder de rouwe kleederen, gy sullet voor ooghen stellen den rock der onsterffelyckheyt; weent het om zyn lyden, ghy sult het zyn traenen vaeghen, met het voorworplel van't *Eeuwich* verblijden.

Zeuxis, eenen vermaerden schilder, gevraecht wesende waerom hy soo langh op zyn stucken sat sonder daer te kunnen afscheyden; antwoorde. *Diu pingo quoniam Aeternitati pingo*. Ick schilder langh, want ick schilder voor de *Eeuwicheyt*. Dat ons *Lichaem* maer eens wel vatte, dat zyn schilderyen voor de *Eeuwicheyt* zyn; dat elcken ooghenblick lydens, ter liefde Godts gepasseert, eenen treck van't pinzeel is op den doeck der ghelucksalighe *Eeuwicheyt*; ende elcke swaere sonden, begaen tot voldoeningh der sinnelyckheyt, een linie is op het pannel van de rampsalige *Eeuwicheyt*. Hierom soude ick wel wenschen datmen in't geestelyck leven vande die altyt durende roeringhe, die de Philosophen inde nature noyt en hebben kunnen vinden: 'k wil segghen dat de ooghen van ons
lichaem

lichaem gheftadelyck op ende neer sloegen; vergeselschap met een dierghelycke beroeringhe der ziele, inwendelyck sprekende ende seggende.

Hemel, Helle: Daghen en nacht, lyden en verblyden; leven en doot; doot sonder leven, leven sonder doot; lyden sonder verblyden, verblyden sonder lyden; nacht sonder daghen, daghen sonder nacht: Nacht en daghen, lyden en verblyden, leven en sterven inder Eeuwicheyt.

Men spreekt hier, ô Leser, van geen verheven speculation, die ghy soude kunnen segghen niet te verstaen om de plompheyde des verstants: men handelt van u *Lichaem*, van u vleesch, van u litmaten, van uwe sinnen, en men seght u dat u *Lichaem*, u vleesch, u litmaten, en uwe sinnen, die ghy soofstreekt en soofbemint, binnen de weynich daghen van dit u stervelyck leven oft levende doot, toekomt eenen *Eeuwighen* daghen oft eenen *Eeuwighen* nacht, een *Eeuwich* lyden oft een *Eeuwich* verblyden, een *Eeuwich* leven oft een *Eeuwich* sterven, een *Eeuwiche* helle, oft eenen *Eeuwighen* hemel.

Spreekt dan, beminden Leser, dickwils u *Lichaem* aen ende seght: Weest ghedachtich myn *Lichaem*, datghe eeuwich zyt, ende leeft om eeuwichlyck gheluckich oft ongheluckich te wesen. Myne ooghen en wilt doch
uwen

uwen Godt niet vergrammen door het ghesicht, want ghy zyt *Eeuwich*: myne handen werckt ter lietde Godts, want ghy zyt *Eeuwich*: myne voeten wandelt langhs den wech der Goddelycke gheboden, want ghy zyt *Eeuwich*: myne ooren luystert naer Gods woorden, want gy zyt *Eeuwich*; myn vleesch versterft u en doet penitentie, want ghy zyt *Eeuwich*.

Soo sullen wy preken aen de schaeren onser sinnen, ghelyck Christus preeckte aende schaeren zynder discipelen, met dese sententie; die alhoewel niet beschreven in't Evangelie, nochtans aengheteekent staet by Clemens Alexandrinus, *Estote boni trapezita*, Weest wyse wisselaers: en ontfanght het courant niet voor permissie gelt: geeft de slechte munte van het *Lichaem*, die echter billioen is, voor de alder-kostelyckste tresooren der *Eeuwighe* goederen. Neen, ick segh qualyck: houdt u *Lichaem* in grooter weerde, en maeckt van aerde goudt; want indien ghy't nu, als't maer aerde en is, onder de voeten trappelt; ghy sullet in't ander leven, wanneer't verresen sal zyn, in goudt verandert vinden.

Aen eenen grooten dienaer des Heeren is veropenbaert gheweest, dat hy om te bekomen de croone der volherdicheynt sich ghemeynsaem

DES LICHAEMS. 27

meynsaem sou maken dese korte spreuke :

O hoe weynich ! ô hoe veel !

O hoe veel ! ô hoe weynigh

O hoe weynich verblyden hun de son-
daers in dit leven ! ô hoe veel lyden zy in't
ander ! O hoe weynich moeten Godts die-
naers hier lyden ! ô hoe veel sullen zy hun
daer verblyden !

O hoe weynich, ô hoe veel !

O hoe veel ! ô hoe weynich !

Dese korte maer sappighe woorden, sullen
u hert , indien't van gheen marber en is ,
evens als scherpe schichten doorvaren , en
daer een levendighe wonde maken. Ghy sult
aenschouwen het Lichaem van eenen Lau-
rentius gebraden op den rooster des tirans ,
ende zyn hert brandende in Godts liefde ,
terwylen ghy uyt den mont Augustini sult
hooren, *Beatitudinem hic parare possumus , possi-
dere non possumus*. Wy kunnen de salicheyt hier
wel koopen, maer wy en kunnen hier niet
besitten.

GRANUM

Granum frumenti cadens in terram.

Het koren-graentjen op der aerde
vallende. Ioan. xii.

DE bloedige druppelen zyn robynen heel schoon
Traenen syn peerlen van een leerwysch
hart :

Den aerbeyt, de suchten cieren sceppter en kroon,
Daer 't scherp hayren kleedt voor purper geacht
wert.

Maer sceppter en kroon, waer van wy u spreken,
En hebben noyt eynd oft ander ghebreken :

Daerom s'eyt hier al veel ende met volle han-
den,
Om de vruchten te maeyen in d'eeuwighe lan-
den.

